

Projekti „Maa- ja mullakasutuse juhtimissüsteem mullastiku teenuste efektiivseks ja jätkusuutlikuks kasutamiseks, elurikkuse kaitseks ja kliimamõju vähendamiseks. Uurimisprogramm“ juhtrühma 17.03.2026 kohtumise

PROTOKOLL

Tallinn + MS Teams

30. märts 2026 nr 1-2/26/8

Algus kell 15:30, lõpp kell 16:30

Juhatas: Antti Tooming

Protokollis: Janika Laht

Võtsid osa: Liis Sipelgas (REM), Kristi Parro (KLIM), Antti Tooming (KLIM), Eike Lepmets (REM), Aire Rihe (KLIM), Timo Kark (KLIM), Janika Laht (KAUR), Katrin Rannik (REM), Vello Kima (MKM), Taimar Ala (KAUR), Andres Levald (MKM), Helve Hunt (REM), Krisela Uussaar (KAUR), Laura Remmelgas (KLIM), Liina Ordlik (MARU), Liis Lumisalu (KLIM), Madis Pärtel (REM), Martin Maddison (KAUR), Raili Allmäe (KLIM), Reena Osolin (REM), Sandra Aasmäe (REM)

Päevakord

1. Tavapärase ülevaade tööde seisust 2026. a vaates (PÕMU, MEMU, märgalad, maahõive õigusanalüüs, mullastikukaardi uuendamine, muud töösse liikunud analüüsid);
2. Uute uurimisetepanekute kinnitamine (ettepanekud saadetud Janika Laht kirjaga 12. märtsil);
3. Teadmiseks mullaseire ja vastupidavuse direktiiviga seotud arengud;
4. Muud kohapeal tõstatatud teemad.

Protokolli lisad:

Lisa 1. TA Maamuld 17.03 kohtumise slaidid

Lisa 2. Uuringu „Asula biomass ja mullad“ tehniline kirjeldus

Lisa 3. Uuringu „Põllumajanduslikud turvasmullad“ tehniline kirjeldus

Lisa 4. Mullaseire ja vastupidavuse direktiivi tutvustavad slaidid

1. Ülevaade tööde seisust

Kuulati: Janika Laht andis ülevaate uuringute hetkeseisust (vt Lisa 1). Üldiselt on seis hea, kõik on töös ja ajakohane. Samuti on kasvanud projektide omavahelise sidustamise roll ja teostajad tegelevad sellega aktiivselt. Valmib mitmeid väga erinevate valdkondade (mets, põllumajandus, rohumaad, märgalad, tööstusalad, mullastikukaart jt) tulemeid ja ühine siht on need

praktikasse rakendada omavahel kooskõlas, peame seda järjepidevalt silmas ja informeerime tervikust.

- **MULD2:** Tehniline osa töös. Avalikustamise sisu veel loomisel, et arvestada huvirühmade soovidega. Peamine, et andmeid saaks tehniliselt kasutada, kommunikatsiooni saab veel täpsustada. Eraldiseisev lõpuseminar oktoobris juba planeerimisel. Konsortsiumiga arutatud, kuna puudutab paljusid eri valdkondi. Sobiv kuupäev juba otsimisel.
- **MEMU uuring:** Ajagraafikust veidi maas. Vahearuanadele loodud lisatähtaeg. Mai/juunis uuringu edenemise osas selgemad tulemid.
 - Küsimus: “kas asjad võivad minna nihkesse ajaliselt?” - Vajadusel tellitakse vahearuanadele hinnang (mai/juuni). Vaadatakse, kas uuring vastab sisuliselt ootustele. Vahearuanne on kinnitamata, sellele antud uus tähtaeg. töö eest ei maksta enne vahearuanne kinnitamist. Esiteks tuleb anda hinnang kui suur osa tööst on tehtud ning selle alusel selgitada kui palju välja makstakse.
 - “Mis ajaraames liigume mudelite rakendamisega?” 2027 a lõppedes on mudelid valmis 2029 jaanuaris esitatakse uus inventuur, kus võiks mudelid juba olemas olla.
- **PÕMU uuring:** Uuring kulgeb plaanipäraselt. Järgmine kohtumine mais. Probleeme pole, liigub sobivalt. ÜRO audiitoritele progress edastatud, mudelid parasjagu analüüsil.
- **Märgalade kaardistamine:** Uuringuga äsja alustatud. Esimesed kohtumised toimunud. Esimene vahearuanne juunis. Mõju KHG heitele pole veel uurimisel. Miinimumnõude täitmine oluline.
- **Pruunalade kaardistamine:** Vahearuanne valminud märtsi alguses. Pruunalade definitsioon loodud. Mõeldud, kuidas võimalik kaardistada. Järgmine kohtumine 19.03 (käsitleb definitsiooni ning kuhu liigutakse edasi). Lõplik aruanne ja kaardikihid valmivad sügisel 2026.
 - Küsimus: “Kui palju aega tagasisidestamiseks?” – tähtaeg kokkuleppimisel (reedel 20.03, kuid vb ka hiljem, tuleb ülevaade, siis lepatakse kokku kuupäevad tagasisidele ja järgmisele kohtumisele)

Otsustati:

- 1.1. Võtta info teadmiseks ja jätkata suunda, et kogu projekti tulem peab olema sidustatult rakendatav, nii meetodikate, andmete tõlgendamise kui ruumiliste rakenduste osas

2. Uute uurimisettepanekute kinnitamine

Kuulati: Janika Laht andis lühiülevaate juhtrühmaga eelnevalt jagatud kahest uuringust (vt Lisa 2 ja Lisa 3).

Teema 1. Uuring „Asula ökosüsteemide ja kasvuhoonegaaside seire ja aruandluse jaoks teaduspõhiste meetodikate väljatöötamine“. Uuringu eesmärk on välja töötada kõrgema taseme (Tier 3) meetodika asula muldade ja biomassi süsinikuvaru muutuste hindamiseks. KHG inventuuri LULUCF sektoris ei ole seni riigi- ja asukohapõhiselt arvestatud KHG heitkoguseid asulate rohealadelt, sh muldadelt, kuid alates 2030. aastast on riigil kohustus seda seirata ning hinnata riigi- ja asukohapõhiste andmete ja meetodikate alusel ehk vastavalt Tier 3 nõuetele. See on eeldus kompensatsiooni- ja paindlikkusmeetmete kasutamiseks ning seeläbi LULUCF sektoris kliimaeesmärkide täitmiseks.

Sõna võtsid:

- Küsimus: “Miks selline summa?” – Summa tuleb konsultatsioonist teadlastega. Kaugseire põhiselt meetodika väljatöötamine. Vaja välimõõtmisi, mis muudab maksumuse suureks. Põhineb ka varasematel töödel, teadlaste meetodikate väljapakkumisel. ETAG viib läbi konkursi (kestus vähemalt 4 nädalat), s.t tõenäoliselt lepingu sõlmimine mais. Tõenäoliselt valida konsortsium, kuna lõimitud kaks veidi

erinevat teemat. Riskid seotud konsortsiumi tööle hakkamisega.

- Küsimus: “kuidas leida, et see on adekvaatne hind?” – Saab teha turu-uuringu kui palju läheksid sellised uuringud maksma (Tartu Ülikool, Maaülikool, KappaZeta)
- Küsimus: “Kas oleks hea mõte muuta projekt väiksemateks ülesanneteks?” – Võimalik luua kaheks: üks konkurss elusa biomassi ja teine ainult muldade jaoks. See ei muuda kogumaksumust, tähendaks vajadust kahele konkursile. Kogusumma jääks samaks.
- Küsimus: “Kumb pool on kallim? Mulla või biomassi pool?” – mullaproovid ja nende analüüsid on kulukamad.

Teema 2. Uuring „Põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindala täpsustamine“. Uuringu eesmärk on koostada MUL2D2 uuringu baasil ülevaade põllumajanduslikus kasutuses kuivendatud turvasmullaga maa pindalast. Turvasmullaga maa pindala kindlakstegemine on Eestis praegu keeruline, kuna erinevates andmebaasides kasutatakse erinevaid selle määratlemise aluseks olevaid termineid (põllumajandusmaa, turvasmuld jm) ja andmete kogumise metoodikat ning need andmed ei ole olnud seni ühtsesse vaatesse toodud. Samas tuleb Eestil esitada looduse taastamise kava septembris 2026 ning selles kavas ka esitada meetmed, mille eesmärk on taastada kuivendatud turbaaladel asuvad põllumajanduses kasutatavad turvasmullad.

Arutelu:

- Uue mullastikukaardiga oleks võimalik tööd ise teha. Uuring seotud mullastikukaardi uurimistiimiga, neile justkui täiendav analüüs. Hindavad kui palju muldi on põllumajanduslikult kasutuses.
- Räägitud MUL2D2 meeskonnaga, ei saa andmeid edastada enne projekti valmimist (november 2026). Taastamiskava ei valmi samuti enne septembrit. Hind madalam asulate uuringust, sest puuduvad välitööd.
- Murekohti pole, maksumus OK. Valmimise tähtaeg võib olla hilisem (pärast augustit).

Janika Laht andis ka ülevaate uuringust „Õiguslik analüüs: keskkonna- ja kliimaandmete kättesaadavus, nende kasutamise piirangud ja võimalused piiratud kasutuse korral“, mis on ettevalmistamisel ja viimasel ministeeriumide vahelisel kommenteerimise ringil. Kui see tehtud, siis saadetakse ka see juhtrühmale kirjalikult kooskõlastamiseks.

Otsustati:

- 2.1. Asula biomassi ja muldade uuringu osas viia läbi turu-uuring, et saada hinnang ja tagasiside maksumuse kohta.
- 2.2. Põllumajanduslikus kasutuses turvasmuldade uuring sobiv ja võib edasi hankesse liikuda.
- 2.3. Andmete õigusanalüüs saata juhtrühmale ülevaatamiseks ja kinnitamiseks kirjalikult.

3. Mullaseire ja vastupidavuse direktiiviga seotud arengud

Kuulati: Aire Rihe andis ülevaate mullaseire direktiivi ülevõtmisega seotud arengutest. TA analüüs sai sellest alguse ja nüüd hakkame TA tulemusi mullaseaduse nimel rakendama ehk on seotud sellega, kuidas kogu analüüs jõuab ka seadusesse ja kuidas liigume edasi. Tööülesannete täitmiseks on loodud 3 töörühma/nõukogu:

1. Mullaseire nõukoda (direktiivi rakendamise töörühm) vajalik seaduse koostamiseks
2. Maakasutuse nõukoda
3. Kolmas koda seotud tootjatega

Eesmärk luua õigusraamistik 2028 detsembriks jätkusuutliku mullakasutuse ja ühtse seire jaoks. Praegused 30 püsivaatlusalala on ebapiisavad, kuna ei esinda eesti muldade mitmekesisust.

Räägitud kavandatud seadusandlikest muudatustest Eestis. Täpsed rollid praegu jagamata, peaks olema ametlikult määratud. Kirjeldatud mõjuanalüüsi ja rakendamise ajakava. 2028 algab seireprogramm praktiliselt. 2030 esimene koondülevaade Eesti muldade seisundist.

Arutelu:

- “Seiremetoodika väljatöötamine” – seadusesse läheks põhiprintsiibid. Määruste muutmine kindlate parameetriga lihtsam. Vaja rääkida juristiga.
- Põhimõttelisem rollijaotus seonduvalt Mulla Koostöökeskusega vajab selginemist. Teema on kompleksne ja teemasid saab lahendada nende ülestulemise järjekorras.
- “Direktiivi seiresüsteem, on see mulla või maakasutuse seiresüsteem?” – Seiresüsteem hõlmab mõlemat. mullaseire indikaatorid laienevad. Maahõiveseire on uus plokk, seda varem ametlikult ei eksisteerinud.

Otsustati:

- 3.1. Info võeti teadmiseks ning täpsustamist vajab rollijaotus mullaseire nõukodade ja Mulla Koostöökeskuse vahel.

4. Muud kohapeal tõstatatud teemad

Arutati: Järgmine juhtrühma kohtumine võiks toimuda aprilli lõpus. Ettepanek teha lühemaid kohtumisi, aga tihedamalt. Suuranalüüsides on soov kiiresti edasi liikuda.

Juhtrühma informeeriti ka uuest projektijuhtist – Mairit Saar – kes alustas KAUR-is tööd 01.03.2026, kuid hetkel viibib tööst eemal kokkuleppe alusel.

Otsustati:

- 4.1. Info võeti teadmiseks. Aire Rihe otsib järgmise sobiva kohtumise aja.

(allkirjastatud digitaalselt)

Antti Tooming
koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)

Janika Laht
koosoleku protokollija